

SPRAWOZDANIE

z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej

za rok 2019

I. OGÓLNE ZAŁOŻENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie tym sytuacjom przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej spoczywa obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej w zakresie ustalonym ustawą.

Gmina zobowiązana, jest zgodnie z przepisami ustawy, do wykonania zadań pomocy społecznej, nie może odmówić pomocy osobom potrzebującym, jednakże rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy oraz potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy, które powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

a) na osobę samotnie gospodarującą - **701,00 zł**

b) na osobę w rodzinie - **528,00 zł**

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, bądź innej osoby za zgodą osoby zainteresowanej. Pomoc osobie lub rodzinie można również przyznać z urzędu. Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej

Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, do przeprowadzenia, którego uprawnieni są wyłącznie pracownicy socjalni. Sposób przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej,

dochodowej i majątkowej określa ustawa o pomocy społecznej .Wywiad środowiskowy przeprowadza się w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo w miejscu pobytu.

W 2019 roku na pokrycie wydatków realizacji zadań własnych i zleconych gminie została zgodnie z planem przyznana łączna kwota **19 756 512,60** zł. Kwota wydatkowana w 2019 r. to kwota **19 592 067,12** zł – z tego środki własne gminy stanowiły kwotę **1 389 600,88** zł. natomiast środki pochodzące z dotacji budżetu państwa stanowiły kwotę **18 202 466,24** zł.

Poniższa tabela przedstawia wykonanie środków w 2019r. na realizację zadań realizowanych przez OPS w Bukowinie Tatrzańskiej .

ZADANIA WŁASNE	PLAN	WYKONANIE
Dział 852 - Pomoc społeczna w tym:	1 604 037,80	1 534 774,93
dotacja celowa z budżetu Gminy na realizację zadań własnych	1 188 143	1 120 974,74
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (dożywianie- Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)	54 571,80	54 169,50
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (zasiłki okresowe)	98 000	97 630,51
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (utrzymanie Ośrodka)	78 072	78 072
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (zasiłki stałe)	175 373	174 095,94
dotacja celowa z budżetu Wojewody (składki na ubezpieczenie zdrowotne)	9 878	9 832,24
Dział 855- Rodzina w tym:	18 131 891,80	18 038 880,59
Dotacja celowa z budżetu Gminy na realizację zadań własnych	285 952,52	265 903,82
Dotacja celowa z budżetu wojewody na dofinansowanie zadań własnych (asystent rodziny)	18 810	18 810

ZADANIA ZLECONE	PLAN	WYKONANIE
Dotacja celowa na program rodzina 500 plus	14 461 225,06	14 391 918,21
Dotacja celowa z budżetu państwa na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	4 800	4 800
Dotacja celowa z budżetu państwa na świadczenia rodzinne	2 794 673,27	2 794 040,29
Dotacja celowa na program „Dobry start”	542 540	540 630
Dotacja celowa na realizację rządowego Programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny	1 467,65	389,17
Dotacja celowa na składki na ubezpieczenia zdrowotne pobierające niektóre świadczenia rodzinne	27 223,30	27 189,10

**WYKONANIE ZADAŃ W DZIALE 852 – POMOC SPOŁECZNA
W DZIALE 854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA
W DZIALE 855 RODZINA**

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa	Plan po zmianach	Plan po zmianach	Wykonanie	Wykonanie
				zadania własne	zadania zlecone	zadania własne	zadania zlecone
852	85202	Środki własne	Domy Pomocy Społecznej	334 371		316 816	
	85213	Środki własne 2030 /dotacja	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	65 9 878		64 9 832	

	85214	Środki własne 2030 /dotacja/	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zasiłki okresowe	97 166 98 000		83 128 97 631	
	85216	Środki własne 2030 /dotacja/	Zasiłki stałe	793 175 373		793 174 096	
	85219	Środki własne 2030 /dotacja/	Ośrodki pomocy społecznej	693 099 78 072		668 835 78 072	
	85228	Środki własne 2010 /dotacja/	Usługi opiekuńcze Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniem psychicznym	3 025	4 800	3 024	4 800
	85230	Środki własne 2030 /dotacja/	/ Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”/	59 624 54 571,80		48 315 54 170	
854	85415	Środki własne 2030 /dotacja/	Edukacyjna opieka wychowawcza (stypendia dla uczniów)	2 723 13 060		2 722 10 889	
855	85501	2060 /dotacja/	Świadczenia wychowawcze		14 461 225,06		14 391 918
	85502	2010 /dotacja/ Środki własne	Świadczenia rodzinne	19 200,52	2 794 673,27	3 770	2 794 040
	85503	2010 /dotacja/	Karta dużej rodziny		1 467,65		389

85504	Środki własne 2010 Dotacja 2030 /dotacja/	Wspieranie rodziny 300+	53 439 18 810	542 540	48 822 18 810	540 630
85508	Środki własne	Rodziny zastępcze	213 313		213 312	
85513	2010 /dotacja/	\składki na ubezp zdrowotne za os pob z rodzinn		27 223,30		27 189
RAZEM:			1 924 583,32	17 831 929,28	1 833 101	17 758 966

ZADANIE WŁASNE	PLAN	WYKONANIE
DZIAŁ 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza /stypendia dla uczniów/ w tym :	15 783	13 611,60
dotacja celowa z budżetu gminy	2 723	2 722,32
dotacja celowa z budżetu wojewody	13 060	10 889,28

OGÓLEM :   PLAN - 19 756 512,60 zł   WYKONANIE 19 592 067,12 zł

II. ZADANIA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej jest jednostką organizacyjną Gminy Bukowina Tatrzańska, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, działającą na podstawie Statutu nadanego Uchwałą Rady Gminy Bukowina Tatrzańska NR VI/ 59/2019 z dnia 16 maja 2019r.

Głównym zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej jest realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka,

W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizował także przekazane mu zadania wynikające z innych ustaw tj. :

- 1) zadań należących do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- 2) potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na okres 90 dni ,
- 3) przyznawanie i wypłacanie świadczeń w formie pomocy materialnej dla uczniów,
- 4) przyznawanie „Kart Dużej Rodziny” ,
- 5) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ,
- 6) przyznawanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych (500+),
- 7) przyznawanie i wypłacanie świadczeń „Dobry start” (300+),
- 8) przyznawanie i wypłacanie świadczeń „Za życiem” ,
- 9) przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych , pielęgnacyjnych,
- 10) przyznawanie i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 11) przyznawanie i wypłacanie świadczeń dla opiekunów.

III. ŚRODKI FINANSOWE OTRZYMANE NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków budżetu Gminy Bukowina Tatrzańska oraz z dotacji rządowych, a zadania dzieli się odpowiednio na zadania własne i zadania zlecone.

W 2019 roku na pokrycie wydatków realizacji zadań własnych i zleconych gminie została zgodnie z planem przyznana łączna kwota **19 756 512,60** zł. Kwota wydatkowana w 2019 r. to kwota **19 592 067,12** zł – z tego środki własne gminy stanowiły kwotę **1 389 600,88** zł. natomiast środki pochodzące z dotacji budżetu państwa stanowiły kwotę **18 202 466,24** zł.

ZADANIA WŁASNE	PLAN	WYKONANIE
Dział 852 - Pomoc społeczna w tym:	1 604 037,80	1 534 774,93

dotacja celowa z budżetu Gminy na realizację zadań własnych	1 188 143	1 120 974,74
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (dożywianie- Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)	54 571,80	54 169,50
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (zasiłki okresowe)	98 000	97 630,51
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (utrzymanie Ośrodka)	78 072	78 072
dotacja celowa z budżetu Wojewody na dofinansowanie zadań własnych (zasiłki stałe)	175 373	174 095,94
dotacja celowa z budżetu Wojewody (składki na ubezpieczenie zdrowotne)	9 878	9 832,24
Dział 855 - Rodzina w tym:	18 131 891,80	18 038 880,59
Dotacja celowa z budżetu Gminy na realizację zadań własnych	285 952,52	265 903,82
Dotacja celowa z budżetu wojewody na dofinansowanie zadań własnych asystent rodziny)	18 810	18 810
Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza /stypendia dla uczniów/ w tym :	15 783	13 611,60
dotacja celowa z budżetu gminy	2 723	2 722,32
dotacja celowa z budżetu wojewody	13 060	10 889,28

ZADANIA ZLECONE	PLAN	WYKONANIE
Ogółem:	17 831 929,28	17 758 966,77
Dotacja celowa na program rodzina 500 plus	14 461 225,06	14 391 918,21
Dotacja celowa z budżetu państwa na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	4 800	4 800
Dotacja celowa z budżetu państwa na świadczenia rodzinne i Za życiem	2 794 673,27	2 794 040,29

Dotacja celowa na program „Dobry start”	542 540	540 630
Dotacja celowa na realizację rządowego Programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny	1 467,65	389,17
Dotacja celowa składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre zasiłki rodzinne	27 223,30	27 189,10

IV. REALIZACJA ZADAŃ STATUTOWYCH OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku w Gminie Bukowina Tatrzańska zamieszkiwało 13 242 mieszkańców. Ze świadczeń przyznawanych w ramach zadań zleconych i własnych oraz w postaci pracy socjalnej skorzystało łącznie 350 rodzin, w tym 877 osób. Biorąc więc pod uwagę powyższe z pomocy społecznej w 2019 r. skorzystało 6,6 % mieszkańców.

Mając na uwadze typy rodzin objętych pomocą Ośrodka 112 rodzin to rodziny z dziećmi, 66 rodzin to rodziny emerytów i rencistów, 12 rodzin to rodziny niepełne, pozostałe rodziny to rodziny bez dzieci.

Pomoc osobom i rodzinom przysługuje przy równoczesnym spełnianiu kryterium dochodowego oraz wystąpieniu co najmniej jednego z wymienionych niżej powodów, które mają wpływ na sytuację rodzinną, materialną i zdrowotną.

Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy finansowej w 2019 roku.

Powody trudnej sytuacji	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	87	272
Bezdomność	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	187
Bezrobocie	40	141
Wielodzietność	27	153

Niepełnosprawność	73	195
Długotrwała lub ciężka choroba	98	217
Przemoc w rodzinie	4	28
Alkoholizm	14	37
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym:	14	53
w rodzinach niepełnych	4	8
w rodzinach wielodzietnych	5	26
Zdarzenia losowe	3	6

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej należą świadczenia pieniężne i niepieniężne tj. :

ZASIŁEK CELOWY -adresowany jest do osób i rodzin w celu zaspokajania niezbędnej potrzeby.

Za taką potrzebę uznaje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ,w szczególności: zakup żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

W 2019 roku z zasiłku celowego skorzystały 143 rodziny w tym 382 osoby.

SPECJALNY ZASIŁEK CELOWY – Zgodnie z art. 41 ustawy o pomocy społecznej osobie lub rodzinie, przekraczającym kryteria dochodowe, w szczególnych okolicznościach może być przyznany specjalny zasiłek celowy nie podlegający zwrotowi. Jego wysokość nie może jednak przekraczać odpowiednio kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W 2019 roku z specjalnego zasiłku celowego skorzystało 75 rodziny w tym 165 osób.

ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO – zasiłek ten zgodnie z art. 40 ustawy o pomocy społecznej, w szczególnych przypadkach mogą otrzymać osoby lub rodziny przekraczające wymienione w ustawie kryteria dochodowe, jeśli poniosły one stratę w wyniku zdarzenia losowego, np. pożaru, powodzi itp. Zasiłek ten jest wypłacany ze środków własnych gminy na zaspokojenie bieżących potrzeb rodziny takich jak np. odzież ,żywność, pokrycie kosztów drobnych remontów.

W 2019 roku z zasiłku celowego na pokrycie kosztów powstałych w wyniku zdarzenia losowego skorzystały 3 rodziny w tym 6 osób.

ZASIŁEK OKRESOWY - przeznaczony jest dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych, niż ustawowe kryterium. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na: długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- 1) kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- 2) kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W 2019 roku z zasiłku okresowego skorzystało 61 rodzin w tym 171 osób.

ZASIŁEK STAŁY - przysługuje osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Świadczenie jest zróżnicowane pod względem wysokości, zależnie od dochodu osób samotnych oraz dochodu na osobę w rodzinie, jego wysokość stanowi bowiem różnicę między owym kryterium (w przypadku osób samotnie gospodarujących – 701 zł, w przypadku osób w rodzinie 528 zł), a dochodem osoby lub rodziny potrzebującej wsparcia. Zasiłek stały dla osoby samotnie gospodarującej nie może być wyższy niż 645,00zł.

W 2019 roku z zasiłku stałego skorzystały 33 rodziny w tym 57 osób.

OPŁACANIE SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE - za osoby korzystające z zasiłku stałego nie podlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, ośrodek pomocy społecznej od kwoty przyznanego zasiłku opłaca składkę zdrowotną.

W 2019 roku z w.w formy pomocy skorzystało 23 rodzin w tym osób.

ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT MIESZKAŃCA W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ – jest to obowiązkowe zadanie własne Gminy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70 % swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70 % tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni /dzieci, wnuki/ przed wstępnymi /dziadkowie, rodzice/.

3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina może żądać zwrotu poniesionych wydatków . Obowiązek taki spoczywa na:

- 1.osobie i rodzinie korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej;
- 2.spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej – z masy spadkowej;
- 3.mążonku, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej – jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2.

W 2019 roku z pomocy w formie umieszczenia w DPS skorzystało 14 rodzin w tym 15 osób .

USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE – osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w ośrodku wsparcia.

Zasady przyznawania usług opiekuńczych w Gminie Bukowina Tatrzańska określa UCHWAŁA NR XLI/301/2017 RADY GMINY BUKOWINA TATRZAŃSKA z dnia 29 sierpnia 2017 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W 2019 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystała 1 rodzina , ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystała również 1 rodzina.

SPRAWIENIE POGRZEBU - UCHWAŁA NR XLI/300/2017 RADY GMINY BUKOWINA TATRZAŃSKA z dnia 29 sierpnia 2017 roku w sprawie określenia zasad sprawiania pogrzebów oraz zwrotu kosztów pogrzebów realizowanych przez Gminę Bukowina określa szczegółowe zasady sprawowania pogrzebu dla osób samotnych i bezdomnych z terenu Gminy Bukowina Tatrzańska.

PRACA SOCJALNA - praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Oznacza to , że klienci pomocy społecznej nie tylko oczekują pomocy finansowej ale, również pomocy w zakresie rozwiązywania ich spraw życiowych. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.

Kontraktu jednak nie zawiera się w przypadkach kiedy nie ma możliwości określenia zakresu współpracy i możliwości do podjęcia działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej klienta.

Celem rozwiązywania problemów rodziny pracownik socjalny podejmuje działania interwencyjne, wspiera klienta w rozwiązywaniu własnych problemów, pomaga załatwiać skomplikowane sprawy, pomaga w wypełnianiu oraz pozyskaniu różnego rodzaju dokumentów, udziela pomocy mającej na celu pozyskanie alimentów, świadczeń emerytalno-rentowych, świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych, współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób objętych pomocą społeczną w formie pracy socjalnej w 2019 roku.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Praca socjalna w tym:	256	606
wylączna praca socjalna	160	337

V. REALIZACJA INNYCH ZADAŃ POWIERZONYCH OŚRODKOWI POMOCY SPOŁECZNEJ

PROGRAM WIELOLETNI „Posilek w szkole i w domu”

Program „Posilek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Z pomocy w tej formie mogą skorzystać osoby, bądź rodziny których dochód nie przekracza odpowiednio 150% kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W ramach realizacji Programu pomocą w formie posiłku lub zasiłku na żywność objęto 286 mieszkańców gminy Bukowina Tatrzańska .

Liczba uczniów objętych pomocą w formie posiłków	71
Liczba osób objętych pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku	235

POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM

Zgodnie z uchwałą Nr XXXVII/268/2010 Rady Gminy Bukowina Tatrzańska z dnia 29 lipca 2010 roku upoważniono Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do prowadzenia postępowania w sprawach z zakresu pomocy materialnej dla uczniów .

Szczegółowe zasady przyznawania świadczenia określa UCHWAŁA NR XLI/303/2017 RADY GMINY BUKOWINA TATRZAŃSKA z dnia 29 sierpnia 2017 roku w sprawie : wprowadzenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska.

Poniższa tabelka przedstawia wysokość wydatkowanych środków na pomoc materialna dla uczniów oraz liczbę uczniów objętych pomocą w 2019 roku.

Stypendia szkolne						
Typy szkół						
		szkoły podstawowe	gimnazja	szkoły ponadgimnazjalne	inne	razem
Ogółem liczba dzieci	I-VI 2019	51	7	17	1	76
	IX-XII 2019	40	7	19	0	59
Koszt całkowity w złotych	I-VI 2019	5133,60	680,20	1845,80	99,20	7758,80
	IX-XII 2019	3968	0	1884,80	0	5852,80

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE 500+

Program „Rodzina 500+” to znacząca pomoc finansowa ze strony państwa dla rodzin wychowujących dzieci. Zadaniem programu jest przede wszystkim zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego poprzez realne wsparcie w wychowaniu dzieci.

Świadczenie będzie przysługiwać do ukończenia przez dziecko 18 lat. Rodzice otrzymają świadczenie 500+ na każde dziecko niezależnie od dochodu.

W 2019 roku z w.w pomocy skorzystało :

Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota
1569	2805	14 736 756,90

ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”

Dnia 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016, poz. 1860). Ustawa określa zakres uprawnień kobiet w ciąży (dot. kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiet z niepowodzeniami położniczymi) i rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Jednorazowe świadczenie w kwocie 4000 zł przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W 2019 r z programu skorzystała jedna rodzina:

Liczba rodzin	Kwota
1	4 000 ,00

ŚWIADCZENIE „DOBRY START ” - 300+

Celem programu „Dobry start: jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Wsparcie to polega na przyznaniu raz w roku

świadczenia w wysokości 300 zł na każde dziecko w wieku szkolnym, niezależnie od wysokości dochodów uzyskiwanych przez rodzinę.

W 2019 roku z w.w pomocy skorzystało :

Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota
1082	1744	523 200,00

ŚWIADCZENIA RODZINNE

System świadczeń rodzinnych jest systemem poza ubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W gminie Bukowina Tatrzańska realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się od 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej. Świadczenia rodzinne są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada jednego roku do 31 października roku następnego.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadza następujące rodzaje świadczeń:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazową zapomogę z tyt. urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy.

Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto i wynosi 674zł i 764zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne.

Określone w ustawie kryterium dochodowe powinny spełniać rodziny ubiegające się o zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego.

W sytuacji gdy rodzina przekracza ustawowe kryterium istnieje możliwość przyznania tych świadczeń z zastosowaniem tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Dla przykładu - jeśli rodzina przekracza kryterium o 380 zł, a uprawniona jest do zasiłku i dodatków w wysokości 400 zł, to od 400 odejmujemy 380 i oznacza to, że tej rodzinie należy się 20 zł miesięcznie.

Minimalna kwota do wypłaty, to kwota 20,00 zł.

Zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej i wynosi : 95,00 zł. na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, 124,00 zł. na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia i 135,00 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- **urodzenia dziecka** (1 000,00 zł.);
- **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** (400,00 zł. miesięcznie),
- **samotnego wychowywania dziecka** (193,00 zł. miesięcznie na dziecko a na dziecko niepełnosprawne 273 zł .
- **dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** (95,00 zł. miesięcznie na trzecie i na następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego);
- **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** (90,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat, 110,00 zł. - na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia);
- **rozpoczęcia roku szkolnego** (100,00 zł. jednorazowo – na każde dziecko rozpoczynające naukę w szkole lub na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne);
- **podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania** (113,00 zł miesięcznie na zamieszkanie w internacie lub 69,00 zł. miesięcznie na dojazd do szkoły - wypłacany przez 10 miesięcy w roku).

W 2019 roku z pomocy w formie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami skorzystało :

Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota
2274	3792	3 525 520,00

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami, w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowane są trzy rodzaje **świadczeń opiekuńczych**:

- **zasilek pielęgnacyjny** (215,84 zł. miesięcznie) - świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przy emeryturze lub rencie z FUS;
- **świadczenie pielęgnacyjne** (1583,00 zł miesięcznie) przyznawane jest osobom, które rezygnują bądź nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zawodowej, by opiekować się niepełnosprawnym członkiem rodziny wymagającym szczególnej opieki, na których ciąży obowiązek alimentacyjny. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej jednak nie później niż do 25 roku życia;
- **specjalny zasilek opiekuńczy** (620zł miesięcznie) przysługuje osobie, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego zależne jest od dochodu rodziny sprawującej opiekę (764,00 zł) oraz rodziny osoby wymagającej opieki w rodzinie (niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, a po sześciu miesiącach jego aktualizacja).
- **zasilek dla opiekuna**

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 5 grudnia 2013r. sygn. akt K 27/13 o zbadanie zgodności art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, orzekł iż art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Celem realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 roku, Sejm w dniu 4 kwietnia 2014 roku przyjął ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Ustawa weszła w życie 15 maja 2014 roku i na jej podstawie osoby, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, mogły do 15 września 2014r. ubiegać się o przyznanie zasiłku dla opiekuna. Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosi 620 zł miesięcznie. Wypłata zasiłku następuje po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, który aktualizowany jest co 6 miesięcy.

W 2019 roku z pomocy w w.w formie skorzystało :

	Liczba rodzin/osób	Kwota
Zasiłek pielęgnacyjny	221 rodzin/238 osób	515 662,00
Świadczenie pielęgnacyjne	36/36	629 928,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	39/39	224 226,00
Zasiłek dla opiekuna	10/10	72 540,00

Ośrodek od świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna opłaca składki emerytalno- rentowe i zdrowotne.

	Liczba osób	Kwota
Składki emerytalno -rentowe	65	208 075,93
Składki zdrowotne	55	55 536,94

ŚWIADCZENIA RODZICIELSKIE

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły dziecko i nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Wypłata świadczenia nie jest uzależniona od kryterium dochodowego. Wysokość świadczenia rodzicielskiego wynosi 1000 zł miesięcznie i przysługuje przez okres 52 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka, 65 tygodni - 2 dzieci.

Liczba rodzin/dzieci	Kwota
58 / 61	390 810,00

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA DZIECKA

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, wypłacana w wysokości 1 000,00zł jednorazowo, uzależniona od kryterium dochodowego (1922,00 zł na osobę) oraz zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego opiekę lekarską minimum od 10 tygodnia ciąży.

Liczba rodzin/osób	Kwota
124 /125	125 000,00

ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Świadczenia przysługują, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800,00 zł, świadczenia alimentacyjne przysługują osobom uprawnionym, które mają zasądzone alimenty od osoby zobowiązanej, a egzekucja tych alimentów jest bezskuteczna.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości ustalonych alimentów ,jednak nie więcej niż 500 ,00zł na osobę.

Zgodnie z art. 27 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dłużnik alimentacyjny zobowiązany jest do zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami.

Dłużnicy alimentacyjni zwrócili w 2019 roku kwotę 14 156,32., z tego na dochody budżetu państwa przekazano kwotę 9 085 51 zł. pozostała kwota 5 070,81 zł przekazana została na dochody własne organu właściwego wierzyciela - czyli Gminy Bukowina Tatrzańska .

Wypłata świadczeń alimentacyjnych niesie ze sobą bardzo rozległe postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych tj. współpraca z komornikami , współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy , przeprowadzanie wywiadów środowiskowych z dłużnikami , postępowanie w sprawie odebranie prawa jazdy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej prowadzi postępowanie wobec 41 dłużników .

Liczba rodzin korzystająca z funduszu alimentacyjnego	Kwota
36	158 880,00

PRYZNAWANIE PRAWA DO ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ ZGODNIE Z USTAWĄ O ŚWIADCZENIACH OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Na podstawie Zarządzenia Nr 12 /2012 Wójta Gminy Bukowina Tatrzańska z dnia 04 września 2012 r. upoważniono Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej do załatwiania spraw i wydawania decyzji administracyjnych dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji, przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji.

Decyzja w sprawie świadczenia jest wydawana po wcześniejszym przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego oraz spełnianiu kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej.

W 2019 roku 41 osób zostało objętych w. w. pomocą .

OGÓLNOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych 3+. Przysługuje ona niezależnie od wysokości dochodu na osobę w rodzinie i bez względu na wiek dzieci.

O Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny przyznawaną w ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych mogą ubiegać się: rodziny wielodzietne (w tym rodziny zastępcze oraz rodzinne

domy dziecka), w których rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – niezależnie od aktualnego wieku dzieci.

Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, po osiągnięciu odpowiednio 18 lub 25 roku życia otrzymują Kartę na okres ważności orzeczenia.

Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych mogą korzystać m.in. z ustawowych zniżek na przejazdy kolejowe , w opłatach paszportowych , darmowych wstępów do parków narodowych.

Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny”.

Wykaz zniżek dostępnych w ramach Karty Dużej Rodziny jest dostępny na stronie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej .

W 2019 roku wydano na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska 599 kart dużej rodziny w tym 128 elektronicznych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BUKOWINA TATRZAŃSKA

Rada Gminy Bukowina Tatrzańska zgodnie z Uchwałą Nr XLVII/361/2014 z dnia 12 czerwca 2014r. przyjęła „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bukowina Tatrzańska na lata 2014 – 2024”. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej nadzór nad jej realizacją należy do Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej.

Strategia jest realizowana poprzez następujące cele i kierunki działań:

Cel strategiczny nr 1 : Prawidłowe wypełnianie przez rodziny przynależnych im funkcji

- Wspieranie i edukacja rodziców w prawidłowym pełnieniu przypisanych im ról społecznych oraz udzielanie wsparcia w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- Udzielanie wsparcia rodzinom w wypełnianiu funkcji materialno-ekonomicznej – pomoc finansowa i rzeczowa
- Przyznawanie i realizowanie świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego
- Udzielanie pomocy w formie wyprawki szkolnej
- Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym
- Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny
- Udzielanie pomocy rodzinom poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny
- Tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, organizacja wypoczynku letniego
- Wspieranie działalności istniejących świetlic opiekuńczo-wychowawczych
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
- Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży

Cel strategiczny nr 2 :Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

- Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji z powodu ubóstwa
- Przyznawanie pomocy materialnej i rzeczowej
- Udzielanie pomocy w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłków (program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania")
- Realizacja rządowych i gminnych programów osłonowych

- Systematyczna praca socjalna z rodzinami w tym również w oparciu o kontrakt socjalny
- Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy
- Organizacja staży i robót publicznych
- Organizacja prac interwencyjnych
- Organizacja prac społecznie użytecznych
- Prowadzenie pracy socjalnej
- Zmniejszenie skutków bezrobocia poprzez udzielanie pomocy finansowej przez OPS
- Systematyczne monitorowanie zjawiska bezdomności
- Rozwój budownictwa socjalnego
- Zapewnienie osobom bezdomnym zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych

Cel strategiczny nr 3 : Rozwój systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

- Diagnoza i monitoring sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych
- Rozwój pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- Realizacja usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania osób starszych i niepełnosprawnych
- Umieszczanie w całodobowych domach pomocy społecznej osób wymagających stałej opieki i pielęgnacji
- Kierowanie do placówek wsparcia o zasięgu powiatowym
- Minimalizowanie potencjalnych przyczyn wykluczenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zaspokojenie ich potrzeb (udzielanie pomocy rzeczowej, finansowej)
- Wspieranie otoczenia osób niepełnosprawnych

- Wspieranie rozwoju wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych
- Rozwój form aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych
- Wykorzystanie doświadczenia osób starszych przy prowadzeniu różnego rodzaju kół zainteresowań dzieci i młodzieży
- Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej

Cel strategiczny nr 4 : Ograniczanie zagrożeń występujących w społeczeństwie związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie

- Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień w Gminie Bukowina Tatrzańska
- Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
- Realizacja procedury „Niebieska Karta”
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Cel strategiczny nr 5 : Profesjonalizacja działań służb społecznych

- Monitoring potrzeb i możliwości ich zaspokajania
- Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń
- Systematyczne szkolenia pracowników z zakresu zadań i działań polityki społecznej

Poprzez realizację zadań zawartych zarówno w Strategii Gmina Bukowina Tatrzańska zmierza nie tylko do łagodzenia skutków trudnej bytowej sytuacji klientów pomocy społecznej lecz także do usuwania przyczyn problemów i trudności tkwiących zarówno w sferze psychicznej jak i społecznej. Ważnym aspektem podejmowanych działań jest także profilaktyka stanowiąca zapobieganie lub likwidację przyczyn niekorzystnych zjawisk.

Zgodnie z założeniami realizacja zadań zawartych w Strategii powinna odbywać się poprzez konstruktywne włączanie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej (na miarę możliwości

kadrowych) w życie i problemy społeczności lokalnej w poszczególnych rejonach pracy socjalnej, a także poprzez pracę szeregu instytucji takich jak: oświata, służba zdrowia, policja funkcjonujących na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska, organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą społeczną zarówno na terenie gminy, powiatu jak i województwa .

Wszystkie działania ujęte w Strategii wydają się być adekwatne do faktycznych potrzeb gminy. Stopień ich realizacji uzależniony jest przede wszystkim od możliwości finansowych gminy jak i od możliwości kadrowych poszczególnych instytucji – realizatorów odpowiedzialnych za poszczególne działania.

W większości zadania określone w Strategii są konstruktywnie realizowane, zaś podejmowane działania są zazwyczaj cykliczne i stanowią realizację zadań programowych danej instytucji.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Wójt Gminy powołał Zarządzeniem nr 29/2015 z dnia 17 sierpnia 2015 roku Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Bukowina Tatrzańska .

Zespół działa na podstawie Uchwały Nr VII/41/2011 Rady Gminy Bukowina Tatrzańska z dnia 8 marca 2011 roku.

Obsługę organizacyjno – techniczną zespołu zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej.

W roku 2019 Zespół interdyscyplinarny w Bukowinie Tatrzańskiej prowadził 29 procedur Niebieskiej Karty.

W trakcie pracy z rodzinami objętymi procedury niebieskich kart zwoływane były posiedzenia grup roboczych składające się z policjantów z Komisariatu Policji w Bukowinie Tatrzańskiej, pracowników socjalnych OPS w Bukowinie Tatrzańskiej, pedagoga szkolnego/psychologa/kuratora społecznego. Ponadto co kwartał zwoływano posiedzenia całego zespołu interdyscyplinarnego podczas których omawiano bieżące wydarzenia i ustalenia w rodzinach objętych procedurą Niebieskiej Karty. Na podstawie omówionych sytuacji w rodzinach podejmowano decyzje o dalszym postępowaniu .

Rada Gminy Bukowina Tatrzańska nr XLIV/333/2014 uchwałą z dnia 25 marca 2014r. przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

Założenia Programu skupiają się w czterech głównych obszarach:

- 1- profilaktycznym: dotyczącym edukacji mieszkańców,
- 2- interwencyjnym: dotyczący pracy na rzecz osób doświadczających przemocy,
- 3- terapeutycznym: dotyczący pracy ze sprawcą i ofiarą przemocy,
- 4- usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemami przemocy w rodzinie.

W ramach działań profilaktycznych realizowaliśmy następujące zadania:

1. W ramach organizowanych spotkań rodziców z dyrektorami, pedagogami oraz wychowawcami w szkołach przeprowadzane były rozmowy podnoszące świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród społeczności lokalnej oraz informowanie o miejscach udzielających specjalistycznej pomocy.
2. Kampania społeczna Ośrodka polegająca na opracowywano i rozpowszechniano ulotek , plakatów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy na terenie gminy Bukowina Tatrzańska lub powiatu Tatrzańskiego.
3. Wśród pracowników realizujących zadania przeciwdziałania przemocy realizowano szkolenia pogłębiające wiedzę z zakresu przemocy w rodzinie .
4. Umieszczono na stronie internetowej informacje o miejscach, gdzie udzielana jest pomoc oraz o wszelkich akcjach, których celem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i jej skutkom.
5. Na stronie internetowej Ośrodka umieszczone zostały różnego rodzaju informacje o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie kierowane dla ofiar jak i sprawców przemocy, mające charakter edukacyjny , profilaktyczny.
6. Kampania społeczna na stronie Facebooka Gminy Bukowina Tatrzańska dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach działań interwencyjnych :

1. Realizacja procedury Niebieska Karta

Osoby dotknięte przemocą objęte zostały wsparciem na podstawie opracowanego indywidualnego planu pomocy, w następującym zakresie:

- a. udzielono kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy w formie pracy socjalnej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
  - b. podjęto działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, poprzez monitorowanie i systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą (te zadania realizowali dzielnicowi oraz pracownicy socjalni).
2. Współpraca z Tatrzańskim Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy i w celu objęcia specjalistyczną pomocą dzieci z rodzin, w których istnieje problem przemocy.

Działania terapeutyczne realizowane były poprzez:

1. Odizolowanie sprawców przemocy w rodzinie od rodziny doznającej przemocy.
2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Do Spraw Uzależnień i Przemocy i udzielanie wsparcia psychologicznego oraz socjalnego dla osób doświadczających przemocy.
3. Kierowanie osób do Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia.
4. Kierowanie do placówek działających na terenie Gmina Bukowina Tatrzańska w celu otrzymania porad prawnych .

Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemami przemocy w rodzinie będziemy realizować poprzez:

1. Regularne organizowanie spotkań wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Ciągła współpraca z placówkami oświatowymi , policją oraz z pracownikami służby zdrowia.

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ NA ROK 2019

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminy, powiaty i województwa obowiązek opracowywania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, która jest wynikiem przeprowadzanej corocznie analizy lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Dokument ten pozwala na zaobserwowanie zmian zachodzących w systemie polityki społecznej i na tej podstawie podejmowanie inicjatyw, których celem jest zintensyfikowanie działań w obszarach najbardziej newralgicznych.

Dane ujęte w niniejszym dokumencie prezentują zasoby instytucjonalne, kadrowe, finansowe jakie są zaangażowane w system pomocowy w Gminie Bukowina Tatrzańska w ujęciu kilku następujących po sobie lat kalendarzowych. Tym samym ramy czasowe tego opracowania dotyczą lat od 2014 r. do 2019 i zatrzymują się na planach działań na rok 2020 .

Rolą gminy w zakresie realizacji zadań polityki społecznej jest zaspokajanie w środowisku lokalnym indywidualnych potrzeb wspólnoty mieszkańców.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej realizując ustawę o pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości Ośrodka.

Gmina stoi przed koniecznością podejmowania radykalnych decyzji w zakresie zmian w infrastrukturze społecznej. Konieczne jest zwiększenie wydatków na finansowanie pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej czy utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych .

Ocena zasobów pomocy społecznej sporządzana jest od roku 2011 w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Obejmuje ona infrastrukturę, kadre, nakłady finansowe w szeroko pojętej sferze społecznej bez względu na źródła finansowania.

Ocena zawiera dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców w podziale na kategorie wiekowe i płeć, sytuacji na rynku pracy, świadczeń z pomocy społecznej, zasobów mieszkaniowych oraz infrastruktury społecznej tzn. szkół , żłobków, przedszkoli, ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej.

Ocena dotyczy szerokiego spektrum zadań gminy z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, pomocy dla uczniów.

Dokument niniejszy opracowuje się na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Bukowina Tatrzańska , jednostek organizacyjnych Gminy Powiatowego Urzędu Pracy . Jest on materiałem poglądowym mającym ułatwić podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w kolejnym okresie.

Wnioski i rekomendacje:

Ocena zasobów pomocy społecznej w 2019 roku przedstawia infrastrukturę, kadry, nakłady finansowe na zadania z zakresu polityki społecznej realizowane w Gminie Bukowina Tatrzańska bez względu na źródła ich finansowania.

Na szczeblu gminy pomoc społeczną kierujemy do osób które są najbardziej potrzebujące, w tej grupie znajdują się osoby długotrwale lub ciężko chore, w podeszłym wieku, niepełnosprawne, rodziny niepełne i wielodzietne.

W związku z tym, że społeczeństwo się starzeje, wymaga to zapewnienia opieki osobą starszym, które pozbawione są opieki rodziny.

Wskazane będzie w miarę składanych zapotrzebowań zwiększanie nakładów finansowych na usługi opiekuńcze. Aktualnie konieczne jest zwiększenie wydatków finansowych na pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej, gdyż liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej ciągle wzrasta .

Ocena zawiera również dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców kategorii wiekowe, płeć, sytuację na rynku pracy, świadczenia z pomocy społecznej , zasobów mieszkaniowych oraz infrastrukturę społeczną to jest: żłobków, przedszkoli, ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej, wspieranie rodzin, świadczeń rodzinnych, funduszy alimentacyjnych, pomocy dla uczniów.

Przedstawiając dane o sytuacji demograficznej mieszkańców naszej Gminy liczba ta od roku 2014 do 2019 nieznacznie wzrosła. Prognozy na 2020 rok, które przedstawił GUS wskazują tendencję wzrostu liczby ludności.

Sytuacja zawodowa, społeczna i ekonomiczna części mieszkańców Gminy Bukowina Tatrzańska jest trudna, ze względu na brak pracy wraz z chęcią zawarcia umowy. Podejmowane prace najczęściej mają charakter sezonowy - prace dorywcze w znacznej mierze „na czarno” tj. bez umowy.

Analizując dane o korzystających z pomocy i wsparcia wynika, że liczba osób korzystających z pomocy finansowej oraz pracy socjalnej utrzymuje się z roku na rok na zbliżonym poziomie. Nie odnotowujemy znaczących spadków ani wzrostów liczby świadczeniobiorców. *Dane liczbowe znajdują się w poszczególnych częściach niniejszego sprawozdania*

Realizacja dodatkowo wprowadzonych świadczeń rodzicielskich oraz programu 500+ czy 300+ przyczyniło się do poprawy sytuacji finansowej rodzin.

Rodziny przeznaczają środki z programu przede wszystkim na zakup żywności, ubrań, artykuły szkolne, wczasy dla całej rodziny, zajęcia dodatkowe i doksztalcanie dzieci, remont domu.

Mając na uwadze instytucje pomocy społecznej i wsparcia należy zaznaczyć na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska funkcjonuje Dom Pomocy w Białce Tatrzańskiej dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, który jest prowadzony przez siostry Serafitki. Na terenie Gminy brak jest stowarzyszeń, fundacji mogących dodatkowo wspierać mieszkańców Gminy. Funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, służba zdrowia oraz oświata.

Analizując kadrę jednostki pomocy społecznej stwierdza się, że w Ośrodku zatrudnionych jest 15 pracowników tj.: kierownik, główny księgowy, inspektor ds. administracji, 5 pracowników socjalnych, 2 opiekunki środowiskowe zatrudnione na umowę zlecenie, asystent rodziny oraz 4 pracowników świadczeń wychowawczych, rodzinnych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych.

Mając na względzie analizę oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Bukowina Tatrzańska warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. Zabezpieczenie środków finansowych na udzielanie pomocy i wsparcia w formie świadczeń o charakterze finansowym i niefinansowym na poziomie rzeczywistych uzasadnionych potrzeb mieszkańców gminy .
2. Zabezpieczenie wkładu własnego na realizację programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.
3. Opieka i pielęgnacja nad osobami starszymi i wymagającymi wsparcia ze względu na stan zdrowia w formie usług opiekuńczych w miejscu ich zamieszkania.
4. Zabezpieczenie środków na wydatki związane z pobytem mieszkańców Gminy w Domach Pomocy Społecznej .
5. Zabezpieczenie środków na pokrycie kosztów dla osób z terenu naszej Gminy przebywających w schroniskach , noclegowniach .
6. Rozwój instytucjonalnego wsparcia Gminy dla seniorów w formie klubu seniora.
7. Rozwijanie gminnego zasobu mieszkaniowego , co stanowi obowiązkowe zadanie własne Gminy.
8. Zabezpieczenie środków finansowych na zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz zabezpieczenie środków na pokrycie kosztów pobytu dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
9. Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania .
10. Zabezpieczenie środków na realizację świadczeń wychowawczych 500+ , świadczenia ”Dobry start” 300+ oraz świadczenia „Za życiem”.
11. Zabezpieczenie środków na właściwą organizację pracy Ośrodka oraz zatrudnienie odpowiedniej kadry realizującej zadania określone w ustawach szczegółowych z obszaru pomocy społecznej i polityki społecznej.

Ośrodek zatrudnia 15 pracowników tj: kierownik , główny księgowy, pracownik administracyjny, 5 pracowników socjalnych , asystent rodziny , 4 pracowników ds. świadczeń wychowawczych i rodzinnych oraz 2 opiekunów świadczących usługi opiekuńcze.

Ogrom problemów, jakie uniemożliwiają rodzinom poprawne funkcjonowanie w środowisku wymaga właściwego zdiagnozowania i podjęcia działań przez pracowników tut. Ośrodka.

Do realizacji tych zadań potrzebna jest nie tylko odpowiednio wykwalifikowana kadra, ale przed wszystkim odpowiednia liczba zatrudnionych pracowników. W roku 2019 w tut. Ośrodku zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Ośrodek pomocy społecznej winien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców. Aktualnie nie spełniamy tej normy gdyż na 13 242 mieszkańców Gminy zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych do normy określonej w w. w ustawie brakuje zatem 1,5 etatu.

Ponadto w związku z rosnącą liczbą realizowanych zadań niezbędne byłoby zatrudnienie zastępcy kierownika. Aktualnie sprawowanie nadzoru nad prawidłową realizacją zadań Ośrodka jest bardzo utrudnione, ogrom zadań i obowiązków m.in. organizacja pracy każdego stanowiska , kadry , realizacja ustawy o pomocy społecznej , ustawy o przeciwdziałaniu przemocy , o systemie oświaty oraz wszystkich innych ustaw sprawia , iż dla jednej osoby jest to bardzo duże obciążenie .

Ważnym elementem dla podniesienia rangi Ośrodka jest właściwa organizacja i wyposażenie stanowisk pracy oraz podnoszenie przez kadrę kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach. W związku z czym, w budżecie gminy winny być zabezpieczone środki finansowe , również i na ten cel.